

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-12 ta' Jannar, 2009

Citazzjoni Numru. 1672/1998/1

**Perit John M. Gambina
Vs
Fithome Ltd**

Il-Qorti.

Preliminari

Rat **I-att tac-citazzjoni** li permezz taghha l-attur ppremetta illi:

Peress illi l-attur kien lahaq ftehim verbali kummercjali mas-socjeta` konvenuta li huma t-tnejn jidhlu f'"joint venture" li biha jidhlu ghal tenders u jiksbu kuntratti f'isem is-socjeta` konvenuta, bil-konsulenza tal-attur u li l-profit nett minn din il-joint venture kellu jinqasam ugwalment bejn il-kontendenti;

U peress li dan il-ftehim baqa' jsehh minn 1985 sal-31 ta' Dicembru 1992 u bhala rizultat tieghu inkisbu kuntratti sostanzjali u sar profitt konsiderevoli, kif ser jirrizulta mi-trattazzjoni tal-kawza; liema profitt gie ukoll ri-investit f'art u materjal taht il-ftehim;

U peress li nonostante li x-xogholijiet tlestew u s-socjeta` konvenuta thallset tagghom, sal-lum baqa` ma giex likwidat il-profitt nett irregistrat u s-sehem spettanti lill-attur minn dan il-profitt, u dana nonosante laqghat u korrispondenza protratta;

U peress li s-socjeta` konvenuta interpellata anki ufficjalment biex tersaq ghall-likwidazzjoni u hlas tal-ammonti dovuti lill-attur, kif fuq inghid, baqghet inadempjenti;

Tghid is-socjeta` konvenuta, ghaliex ghar-ragunijiet premessi m'ghandux jigi dikjarat u deciz li:-

1. l-attur ghandu dritt li jithallas nofs il-profitt nett mill-operazzjoni kummercjali kongunta jew joint venture li kienet tezisti bejn il-parijiet mill-1985 sal-31 ta' Dicembru, 1992;
2. ghaliex dan il-profitt nett minn tali operazzjoni kongunta u s-sehem ta' l-attur minnha m'ghandhomx jigu likwidati minn din il-Qorti, okkorrendo bl-opera ta' periti komputisti nominandi;
3. ghaliex is-socjeta` konvenuta m'ghandhiex tigi kkundannata li thallas lill-attur dik is-somma li tigi hekk likwidata bhala dovuta lilu in linea ta' sehem mill-profitti netti kif fuq intqal, flimkien ma' l-imghax kummercjali mid-data tac-citazzjoni.

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra tat-18 ta' Marzu, 1997 kontra s-socjeta` konvenuta, li tibqa` minn issa stess ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-attur a fol. 3 tal-process;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta a fol.8 tal-process fejn teccepixxi:

1. Preliminarjament illi l-attur irid igib prova konvincenti ta' l-ezistenza tal-ftehim minnu allegat, billi dan ma jirrizultax minn xi kitba jew korrispondenza, anzi mid-dicitura tac-citazzjoni johrog car illi kull ma ipprova l-attur kienet konsulenza, illi taghha l-attur gja thallas somom konsiderevoli, u ghalhekk il-prova mitluba hija mill-aktar rilevanti.

2. Illi, bla pregudizzju ghall-ewwel eccezzjonim kienet x'kienet ir-relazzjoni guridika bejn l-attur u s-socjeta` konvenuta – jekk kien hemm tali relazzjoni bejn il-partijiet f'din il-kawza – it-talbiet attrici huma milqutin bil-preskrizzjoni skond l-artikolu 2156 (f) tal-Kap16, stante illi mis-sena 1985 msemija fic-citazzjoni, ghaddew iktar minn hames snin.

3. Illi, bla pregudizzju ghall-ewwel zewg eccezzjonijiet, f'kull kaz, jekk jirrizulta pruvat il-ftehim allegat mill-attur, irid jigi stabbilit x'kien il-kontribut ta' kull wahda mill-partijiet, u jsiru konteggi precizi sabiex jigi stabbilit jekk kienx hemm qligh mill-allegat ftehim, wara li jitnaqqsu l-ispejjez kollha relattivi.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Rat id-degriet a fol 257 tal 28 ta' Jannar 2005 fejn il-Qorti cahdet it-talba ghar-rikuza;

Rat id-degriet a fol 405 fejn dina l-kawza u l-kawza 276/05 kellhom jimxu flimkien;

Rat il-verbal fil-kawza 276/05 a fol 162 ta' dak il-process fl-istess sens;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat in-noti tal-partijiet;

Talbiet u eccezzjonijiet

Illi dina l-kawza nstemghet flimkien mal-kawzi 276/1998 u 1943/1998 li huma bejn l-istess partijiet u fuq l-istess negozju. Fil-kawza 276/1998 hemm ukoll imdahhla s-socjeta' Fithome Interiors Limited.

Il-kawza prezenti tirrigwarda talba ta' l-attur ghan-nofs il-profitt nett ta' operazzjoni minn allegat joint venture bejn il-parijiet. Fil-kawza 276/1998 l-attur, Perit Gambina, talab sehemu konsistenti min-nofs bicca art allegatament

mixtrija f'Paceville bejn il-kontendenti u fil-kawza 1943/1998 is-socjeta' Fithome Ltd qeda tippretendi kreditu ghal fornituri maghmulin lill-Perit Gambina.

F'din l-kawza l-attur qed jitlob li jithallas nofs il-profitt nett mill-operazzjoni kummercjali kongunta jew joint venture li allegatament kienet tezisti bejn il-parijiet mill-1985 sal-31 ta' Dicembru, 1992. Hu qed jippretendi li skond il-konteggi finali minnu maghmula tal-joint venture kien ghad fadal li jinqasam qliegh nett ta' Lm 489.553.20 u proprejta' immobbli konsistenti fl-art gewwa Paceville li nxtrat bejniethom ghas-somma ta' Lm 80,000. Skond l-attur is-sehem li kien fadallu jiehu kien ta' Lm 244,776.60. Hu diga' rceva Lm 82,209.50 f'Novembru 1995 ghalhekk ghad fadallu jiehu Lm 162,567.10 jew Euro 378,683.80 u nofs indiviz ta' l-art f'Paceville.

Bhala linja principali ta' difiza s-socjeta konvenuta wiegbet li l-attur l-ewwelnett irid igib prova konvincenti ta' l-ezistenza tal-ftehim minnu allegat dwar l-imsemmija *joint venture*, billi dan ma jirrizultax minn xi kitba jew korrispondenza, anzi mid-dicitura tac-citazzjoni johrog car illi kull ma ipprova l-attur kienet konsulenza li taghha diga' thallas. Bhala linja sussidjarja s-socjeta konvenuta tghid li jekk kienet tezisti dina s-shubija, l-profitti kienu ferm anqas minn dawk li qed jippretendi l-attur.

Kontestazzjoni

Illi fic-citazzjoni tieghu l-attur ippremetta li kien inlahaq ftehim verbali kummercjali mas-socjeta konvenuta li huma t-tnejn jidhlu f'"joint venture" li biha jidhlu ghal tenders u jiksbu kuntratti f'isem is-socjeta konvenuta, bil-konsulenza ta' l-attur u li l-profit nett minn din il-joint venture kellu jinqasam ugwalment bejn il-kontendenti. Hu jsostni li ngabu provi estensivi in sostenn tal-pretensjoni tieghu kif jidher mill-operat ta' kolloborazzjoni bejnu u s-socjeta konvenuta, l-agir bejnithom u ma' terzi nvoluti fil-qrib fuq il-progett ta' l-airport kif ukoll , gharfien ta' terzi, liema gharfien hu indipendenti u jikkonferma wkoll l-esistenza tas-shubija fil-kaz tax-xiri ta' l-art f'Paceville .

Is-socjeta' konvenuta ssostni li l-attur ma gab ebda provi konkreti biex jissufraga t-tezi tieghu dwar l-allegat ftehim u strah biss fuq numru ta' xhieda u l-impressjonijiet taghhom u dokumenti li mkien ma jsemmu xi forma ta' shubija. Skond is-socjeta konvenuta, mix-xhieda kollha prodotti ma hemmx wiehed minnhom li fuqu l-Qorti tista' tistrieħ għall-korroborazzjoni. L-unika persuna li qeda tghid b'mod kategoriku li kienet tezisti shubija huwa biss l-istess attur, imma l-istorja tieghu hija wahda msawwra minnu biex jilhaq l-għanijiet tieghu. Is-socjeta' konvenuta tammetti li fil-bidu hija kienet lesta li tikkunsidra shubija, pero' bil-kundizzjoni li l-attur jaqsam il-piz u riskju finanzjarju maghhom, u li dan isir permezz ta' kitba. Izda l-attur baqa' lura milli jassumi dawn ir-responsabilitajiet, u ma għamel ebda kitba għax qal li kien hemm l-irgħulija fin-nofs. Skond is-socjeta' konvenuta wiehed kien jistenna li f'progett ta' dik il-portata, li kien jaqbez il-miljun lira, kienet issir xi tip ta' skrittura.

Konsiderazzjonijiet

Illi fic-citazzjoni tieghu l-attur ippremetta li *kien lahaq ftehim verbali kummercjali mas-socjeta' konvenuta li huma t-tnejn jidhlu f'joint venture li biha jidhlu għal tenders u jiksbu kuntratti f'isem is-socjeta' konvenuta, bil-konsulenza ta' l-attur u li l-profit nett minn din il-joint venture kellu jinqasam ugwalment bejn il-kontendenti.*

L-attur isostni li permezz tieghu l-konvenuti wettqu b'success tenders kbar bħal dak tal-Airport Terminal il-Gdid u li parti mir-rikavat intuza biex tinx tara art f' Paceville li tagħha l-attur qed jippretendi in-nofs.

Is-socjeta konvenuta ma taqbilx li kien hemm dina l-allegata shubija u ssostni li l-attur kien biss il-konsulent taghhom fit-tender ta' l-airport.

Joint Venture

Il-partijiet jaqblu li ma kien sar xejn bil-miktub dwar l-allegata shubija jew joint-venture izda l-attur isostni li nonsostante dana kien intlahaq ftehim verbali li wara twettaq kif gie pruvat fil-kors ta' dina l-kawza.

Il-partijiet jaqblu li kienet saret laqgħa bejniethom fejn din is-shubija giet diskussa.

Fl-affidavit tieghu l-attur ighid x'suppost gara f'din il-laqgħa (ara fol 15). Hu jghid:

“Għaldaqstant jien ghidt lil Alfred Vella li biex nidhol għal dan it-tender dan ried jinhadem bi shab 50/50 bejni u bejn il-Fithome u li d-doveri tal-Fithome kellhom ikunu finanzi, manifattura u public relations waqt li d-doveri tieghi kienu jkunu l-ksib ta' l-informazzjoni kollha mehtiega u l-mili tat-tender, u l-amministrazzjoni u l-esekuzzjoni totali tal-appalt. Barra minn hekk jien tlabt li, jekk jittiehed l-appalt, Fithome kellha tiftah kont bankarju gdid għall-kuntratti u li jien ikolli firma fuq dan il-kont biex ikolli kontroll fuq l-accounts. Alfred Vella informa b'dan lil huh u lil missieru, li kien ic-chairman tal-kumpanija, u dan if-ftehim il-gdid gie accettat. Għaldaqstant bdejt nahdem fuq it-tender”.

L-attur spjega li hu ried ikun shab f'dana t-tender billi dan kien se jinvolvi hafna xogħol u d-dedikazzjoni ta' hin min-naha tieghu kienet se tkun wahda totali u dan kien se jkun l-uniku xogħol tieghu f'dak il-perjodu. Għalhekk hu ma riedx li jagħmel dak ix-xogħol kollu u 'mbagħad jispicca b'xejn.

Min-naha l-oħra Carmel Vella li kien ic-chairman tal-kumpanija Fithome għalkemm għal-ewwel xehed li l-attur fuq il-kuntratt ta' l-airport ma għamel xejn zied ighid li fuq l-airport kien jaf fit. Izda dwar il-laqgħa qal li :

“Naf li bejn il-Perit Gambina u d-diretturi tal-Fithome beda jsir diskors fis-sens li dan il-kuntratt jittiehed bi shab bejn il-Fithome u l-Perit Gambina.... Jiena la kont favur u lanqas kontra din is-shubija mal-Perit Gambina izda tajt

parir lid-Diretturi tal-Fithome fis-sens li s-shubija mhux biss fit-tajjeb imma anki fil-ghawg. Mhux bizzzejjed illi tiftiehem kif ser taqsam il-gid, imma trid tara jekk ikun hemm it-telf min u kif ser jaghmel tajjeb ghalih. Jien kont insistejt ma uliedhi illi qabel xejn, jekk ser jittiehed il-kuntratt, iridu jidhlu ghalha t-tnejn flimkien, kemm il-Fithome u kemm il-Perit Gambina.

“Wara li hadna pariri professjonali, sejjahna laqgħa. Kienu hemm prezenti iz-zewg uliedi u l-Perit Gambina. Kien hemm ukoll Carmelo Grech. F’din il-laqgħa qam id-diskors dwar min u kif (l-attur) ser jaghmel il-garanzija li semmejt. Jien ukoll ressaqt id-diskors li jekk se jkun (hemm) xi forma ta’ ftehim, kien jaghmel l-aktar sens li dan ikun bil-kitba.

“Ir-rizultat ta’ dik il-laqgħa kien wiehed fejn ma intlahqet ebda konkluzzjoni fuq dawn iz-zewg suggetti. Dwar il-garanzija naf li ma sar ebda ftehim, u dwar il-fatt li l-affarijiet isiru bil-kitba, niftakar car li l-Perit Gambina beda jinsisti illi ma kien hemm bzonn ta’ ebda kitba bejnietna. Jien deherli li l-Perit Gambina ma riedx jikkommetti ruhhu minhabba illi kien dubbjuz jekk il-prezzijiet li tajna fit-tender kienux bizzzejjed biex ikun hemm qligh. Il-garanziji saru mill-Fithome biss u l-kapital hargitu Fithome. Is-self mill-Bank dahlet ghalih il-Fithome biss. L-attur qatt ma ffirmat xi kitba ta’ shubija mal-Fithome”.

Joseph Vella, bin Carmelo u wiehed mid-direttur ta’ Fithome, xehed li kien prezenti meta saret din il-laqgħa. Il-kwistjoni kienet dwar jekk l-attur kienx ser johrog sehemu fix-xogħol tal-airport. Missieru kien talab lill attur garanzija u li ssir xi haga bil-miktub. Il-Perit kien irreagixxa u qal li huma ma kienux tfal u hemm l-irguliya fin-nofs. Pero’ eventwalment ma kien sar xejn. L-attur ma kienx hareg il-flus u lanqas għamel garanzija.

Stranament Alfred Vella, l-aktar wiehed li kien involut f’din l-allegata shubija, ftit li xejn jsemmi jew tah dettalji dwar dina l-laqgħa u ezattament x’gie miftiehem.

Ghalhekk fl-istat tal-provi kif inhuma, jirrizulta li l-partijiet mhux qed jaqblu li kien intlaħaq lanqas ftehim verbali dwar shubija fuq it-tender tal-airport.

Tikkunsidra

Illi l-partijiet jaqblu li mhux bil-fors ftehim kummercjali jrid ikun bil-miktub ad validitatem. (ara Artikolu 1233 Kap 16). Inoltre l-prova ta' l-esistenza ta' ftehim simili tista' ssir b'mezzi ohra u l-prova ta' dan l-ftehim trid issir min min jallega l-esistenza tieghu. Il-prova tista' ssir b'xhieda jew mezzi ohra skond il-Kodici ta' Procedura. Il-Qorti trid timxi fuq is-soliti kriterji ta' kredibilita', konsistenza u verosimiljanza tax-xhieda fuq bazi ta' bilanc ta' probabilitajiet li huwa sufficjenti f'kawza civili.

F'dina l-kawza l-attur qed jibbaza l-pretenzjoni tieghu li kien hemm dan il-ftehim verbali ta' shubija fuq tlett konsiderazzjonijiet principali. Ghalkemm ma kien hemm ebda skrittura, l-attur jirritjeni li dawk il-konsiderazzjonijiet flimkien ghandhom iwasslu ghall-konvinciment ta' dina l-Qorti li ftehim ta' shubija kien hemm. Dawn il-konsiderazzjonijiet huma:

1. Il-fatt li hu nghata poteri tant wesghin biex jorbot lill Fithome li kien ifisser li gie implimentat il-ftehim tal-joint venture.
2. Dawn il-poteri kienu maghrufin min nies li kellhom x'jaqsmu maghhom.
3. Li l-ishubija tirrizulta wkoll mill-fatt li kien infetah Contracts Account u joint account gewwa l-Ingilterra bejn Alfred Vella u l-attur li fuqu l-attur kellu l-firma. Mill-contracts account kienu jitqassmu l-profitti bejn il-partijiet u mill-kont ta' l-Inghilterra kienu jsiru hlasijiet ghal materjal li kien jinxtara ghall-progett.

Poteri shah

L-attur issottometta li huwa inghata poteri shah li jorbot lill-kumpanija u li dawn il-poteri ma kienux jinghataw lill-persuna li kienet biss konsultent kif is-socjeta konvenuta qed tippretendi li kien. Illi dana l-fatt kien maghruf minn terzi persuni li kellhom x'jaqsmu ma' dan il-progett ta' l-airport terminal, bhal per ezempju, il- bank manager, l-avukati, u n-nies involuti fil-qrib bhal sub-contractors. L-istess haga ighid l-attur dwar ix-xiri ta' l-art f'Paceville li skond hu nxtrat bi shab.

Is-socjeta konvenuta min-naha l-ohra tirritjeni li mhux kontestat li l-attur kien involut fuq ix-xoghol tal-kuntratti li hadet il-Fithome izda hu kien il-project manager u konsulent biss u l-istruzzjonijiet li l-attur kien jaghti kellhom jigu konfermati mid-diretturi tal-kumpanija. L-attur kien jirrapprezenta lis-socjeta konvenuta fuq kwistjonijiet kemm teknici kif ukoll kummercjali imma dejjem bhala konsulent u mhux bhala sieheb.

Milli provi prodotti jirrizulta li l-attur, apparti li kien konsulent, kien gie wkoll appuntat mis-socjeta konvenuta bhala *special Attorney to represent Fithome Ltd and to sign any document on behalf of the Company in connection with Luqa New Terminal Project contract under those conditions he deems appropriate*. (ara fol 119). L-attur isostni li dawn il-poteri ma jinghatawx lill-persuna li tkun konsultent biss. Meta Alfred Vella gie mistoqsi dwar dana d-dokument u l-awtorita' li l-attur inghata, hu wiegeb li ma kienx jaf b'dana d-dokument (ara fol 232) ghalkemm meta gie mistoqsi dwar il-firma li kien hemm fuq dina l-prokura accetta li l-firma kienet tieghu u li kien anke ffirma missieru u huh.

Gew prodotti xhieda li qalu li l-attur kien jawtorizza li jsiru spejjez ghan-nom tas-socjeta' konvenuta (A.Falzon) u li l-attur kien juza dina l-awtorita' u jiftah il-letters of credit ghas-socjeta konvenuta (Anthony Dalli) ghalkemm wara dawn l-ordinijiet kienu jigu ratifikati mid-direttur tas-socjeta konvenuta. (Isabell Vella u Edgar Busietta).

Fit-tender document (ara fol 296) fejn hemm l-information statement ghalkemm l-applikant kien Alfred Vella on

behalf of Fithome Ltd (kumpanija u mhux joint venture (fol 298) izda l-attur gie indikat ukoll bhala wiehed mill-persuni flimkien ma' Alfred Vella, li kien 6:4 *"authorised to sign contracts in the name of the organization"*; 6:5 bhala il-persuna wkoll li kien *"authorised to fulfil all the conditions of the contract"*

Fil-kont ta' l-Inghilterra minn fejn kien jinxtara l-materjal ghal dana l-progett l-attur kellu kontroll shih u kien firmatarju.

Gew prodotti xhieda li qalu li l-attur kien jaghti l-ideja li hu kien qed jagixxi mhux biss bhala perit biss fuq dana l-progett imma li kien anke jagixxi fl-interess personali tieghu (Ara xhieda tal-Perit Albert Borg Costanzi u ta' Jerome Licari li, dan ta' l-ahhar, ighid li l-partijiet kienu qalulu li kienu shab u b'hekk hu kien jiddilja biss ma' l-attur).

Min-naha l-ohra s-socjeta konvenuta pproduciet xhieda li qalu li l-attur kien biss il-konsulent ta' Fithome u li ma nnotawx diskors jew agir li setgha jnissel l-impressjoni fihom li hu kien partner ma' Fithome. (Perit A. Mifsud, Perit Joseph Mizzi u Perit Lino Zammit).

Hafna mix-xhieda msemija xehdu fuq dawk li huma impressjonijiet taghhom aktar milli fuq fatti konkreti dwar l-esistenza ta' dina l-ishubija jew raw xi dokument f'dan is-sens. Il-fatt wahdu, per eżempju, li l-partijiet kienu jidhru qieshom haga wahda jew involuti flimkien fil-progett f'daqqa mhux necessarjament kien ifisser li kienu shab; lanqas il-fatt li l-Avukat irrifjuta li jippatrocinja wiehed mill-partijiet kontra l-iehor ma jfisser li dan ghamlu ghax il-partijiet kienu shab u mhux ghal-raguni ohra. Jigi notat ukoll li f'dan il-process kien hemm xhieda li f'mument ighidu haga, u mument iehor jibdlu dak li jkunu qalu jew ighidu li jridu jaccaraw dak li kien intqal qabel minnhom. Jidher li xhud wiehed baqa' jinsisti kategorikament li l-kontendenti kienu shab. Jerome Licari (fol 501/2) ighid "Jien ghaliha l-Perit Gambina u Fithome kienu bi shab. It-tnejn qaluli hekk". Lilu kienu qalilu li bhal speci qeghdin flimkien joint venture ghax-xoghol tal-airport.

Il-Qorti tirrileva li x-xiehda ta' dawn il-persuni li gew prodotti ghandha tinghata piz probatorju biss jekk tigi konfortata bi provi ohra cirkostanzjali.

Jirrizulta almenu li gie pruvat li s-socjeta konvenuta kienet verament tghat poteri vasti lill-attur li kienu jwasslu anke biex jorbtuha fuq dana l-kuntratt, liema poteri kienu jmorru oltre l-poteri soliti li jinghataw generalment lill-konsulenti. Izda dana l-fatt wahdu kif ukoll dak li xehdu terzi involuti mhumieix prova konkludenti dwar l-esistenza tal-ftehim kummercjali verbali dwar shubija fuq il-kuntratt de quo allegat mill-attur. Infatti l-attur mhux qed jistrieħ biss fuq dawn il-provi biss. Hu ssottometta li hemm provi cirkostanzjali ohra li ghandhom jikkonfermaw it-tezi tieghu.

Contract Accounts.

L-attur isostni li apparti l-poteri li kellu, minhabba l-ishubija li kien hemm bejnithom, kellu jkun hemm contracts account biex kull ma jidhol u johrog minn dana l-progett, jidhol f'dana l-account, li kellu jkun tal-joint venture. Inoltre infetha kont iehor l-Ingilterra biex isiru pagamenti direttament minn barra għall-materjal li kien jinxtara għal dana l-progett.

Is-socjeta konvenuta tinisti li ghalkemm fuq il-kont ta' barra l-attur kellhu l-firma, fuq il-contracts account l-attur ma nghata ebda firma u ebda kontrol. Tghid ukoll li dana l-kont kien biss facilita' bankarja ta' overdraft f'isem Fithome (is-socjeta' konvenuta ma dahhlet ebda flus f'dan il-kont kif qal l-attur) u garantit minnha biss. Skond is-socjeta' konvenuta dan il-kont infetah fuq talba tal-bank (u mhux fuq talba ta' l-attur kif hu qed isostni) billi l-bank ried li r-rikavat kollu tal-kuntratt tal-airport terminal jidhol fih, u l-avvanzi li jaghmel biex jithallsu l-ispejjez in konnessjoni mal-progett, johrogu mill-istess kont. Din kienet is-sistema li ried il-bank biex jikkontrolla d-dhul u l-hrug konness mal-progett. Dwar il-kont ta' l-Ingilterra s-socjeta' konvenuta taccetta li dan kien jintuza mill-attur biex jithallas l-materjal

importat u l-attur inghata firma fuqu ghax kien fdat minnhom u kellu esperjenza fil-procurement.

L-attur qed jippretendi nofs il-profitt mill contracts account f'Malta u nofs il-kont ta' l-Inghilterra u dana billi kienu shab.

Jirrizulta mill-provi li l-konteggi li kienu jsiru f'dana l-account kienu separati mill-accounts ta' Fithome Ltd. Dan gie konfermat minn Alfred Falzon, l-awditur tas-socjeta konvenuta fejn ighid li l-operat tal-Fithome kien separat.

Mid-Dok D a fol 30 jirrizulta li l-attur thallas Lm50,000 fuq dan il-progett tal-airport li l-attur jispecificah bhala li kien *on account from net profit after tax*. Dana l-ammont fil-fatt kien thallas lill-attur u s-socjeta konvenuta qed taccetta li dana l-ammont ghandu jitnaqqas mis-somnma li qed jitlob l-attur, ghalkemm qed taccetta biss li kien dovut bhala consultancy fees u mhux profitt. Ma jidhirx pero' li meta inharget dina l-ircevuta kien hemm kontestazzoni f'dana is-sens da parti tas-socjeta' konvenuta. Is-socjeta konvenuta ressqet xhieda u dokumenti biex turi li l-attur kien biss consultant maghha, izda l-Qorti hi tal-fehma li dawn ghandhom jigu kunsidrati fil-kuntest kollu tal-vertenza in kwistjoni u l-ispejgazzjoni li tah l-attur taghhom u l-ispejgazzjoni li taw ix-xhieda li hargu d-dokumenti.

Jirrizulta ukoll mill-provi li meta nghalaq il-kont ta' l-Inghilterra l-attur kien thallas nofs l-ammont li kien fadal f'dana l-kont, u dana mhux ghax kien konsulent.

Inotlre jirrizulta li l-attur thallas nofs il-prezz ta' *container load postform panels and accessories* (Dok H p 34) li ma kienx se jithallas kieku hu kien biss konsulent u mhux shab. Dana l-materjal kien inxtara mill-fondi tal-contracts account li kellhom il-partijiet.

Il-Qorti hi tal-fehma li l-attur irnexxilu b'dawn il-provi konkreti, apparti x-xhieda u konsiderazzjonijiet ohra, jasal biex jikkonvinci lill dina l-Qorti li hu ma kienx semplicement konsulent f'dana l-progett imma li kien hemm qbil li fuq dana l-progett huma jaqsmu r-rikavat bi shab.

Ghalkemm mhux determinanti wkoll izda l-Qorti thoss li anke dak li ntqal fit-tape ezibit a fol 109-110 fil kawza numru 276/05 ikompli jikkonferma u jsahha l-konvinciment ta' dina l-Qorti li fil-fatt kien hemm ftehim verbali bejn Alfred Vella u l-attur li kellhom ikunu shab fuq dana l-progett. Alfred Vella gie rekordjat li qal:

“Jiena ma nsejtx li konna shab, u sebah u dalam. Jien xejn ma ninsa”.

Ghalkemm Alfred Vella pprova jiggustifika dak li hu qal u li gie rikordjat billi qal li d-diskors intqal b'ironija u f'rabbja u li hu ma riedx jikkkommetti ruhhu dwar dak li kien qed jitolbu l-attur, pero' ma' jirrizulta minn imkien li d-diskors intqal b'ironija. Vella ma riedx jikkkommetti ruhhu fuq il-pagament u mhux fuq is-shubija.

Ghalhekk il-Qorti tikkonkludi li fuq l-progett tan New Airport Terminal kien hemm ftehim verbal ta' shubija bejn l-attur u Fithome Ltd.

Art Paceville

L-attur qed jippretendi wkoll li huwa ghandu wkoll nofs sehem mill-art ta' Paceville li skond hu nxtrat bi flus li nhargu mill-Contracts Account fejn kien hemm ir-rikavat tat-tender ta' l-Airport.

Min-naha l-ohra s-socjeta' konvenuta ssostni li kienu l-ahwa Vella li hargu l-flus biex inxtrat dina l-art. Hi tghid li l-bank ma riedx li l-contracts account jintuza ghax-xiri ta' art, ghalhekk kienet inhareg sanction letter u s-self gie garantit mill-ahwa Vella personalment. L-isem ta' l-attur ma jidher imkien fuq il-kuntratt ta' xiri ta' din l-art. Fithome xtrat is-shares ta' Hotelways Ltd li kienet propratarja ta' l-art.

Mill-provi prodotti jirrizulta li ghalkemm fil-bidu kien jidher li l-attur u s-socjeta konvenuta kienu se jixtru l-art f'daqqa wara spicca biex l-art inxtrat biss mis-socjeta' konvenuta principalment bi flus li ssewset mill-bank u b'garanzija ta' l-ahwa Vella li taw lill bank.

L-attur qed ighid li ghandu nofs dina l-art, ghax skond hu l-flus hargu mill-contracts account (ara dok 36/8,145, 451) u li ismu ma jidhirx fuq il-kuntratt ghax is-socjeta konvenuta deheret ghaliha bhala prestanome.

Lill Qorti ma jirrizultaliex xi diskors u jew indikazzjonijiet ohra li s-socjeta konvenuta kienet accettat li tidher bhala prestanome ghall-attur fuq il-kuntratt. Fil-kuntratt jidher biss l-isem tas-socjeta' konvenuta u ta' l-attur ma jidher imkien. Is-socjeta konvenuta tghid li ma kien hemm xejn x'ostakola lill-attur milli jidher fuq il-kuntratt t'akkwist kieku verament kien se jixtri wkoll bi shab. Inoltre s-socjeta konvenuta gabet dokumenti (ara fol 486 bhal sanction letter u ittri ohra) minn fejn jirrizulta li kien sar self lilha biex inxtrat dina l-art u li meta l-ahwa Vella ma waslux, il-bank kellu jillikwida certi accounts personali taghhom u l-attur ma kellux x'jaqsam xejn.

Dak li xehdu Edgar Busietta u Harry Sullivan dwar in-negozju fuq dina l-arti u fejn isemmu li l-partijiet kienu qalulhom li huma kienu se jixtru bi shab, meta dawn ix-xhieda gew kontroezaminati quddiem dina l-Qorti huma ma kienux daqshekk kategorici daww dak li kienu qalu fl-affidavit li huma kienu ghamlu u li pprezentaw fil-kawza l-ohra 276/05.

Dwar il-fatt li skond id-Dok M a fol 44 jidher li c-cens fuq dina l-art intalab lill-attur, din mhiex prova univoka u konklussiva li l-art inxtrat bi shab mill-attur.

Illi ghalhekk fil-fehma tal-Qorti l-attur ma rnexxilux jipprova ghas-sodisfazzjoni tal-Qorti li l-art ta' Paceville inxtrat bi shab.

Konteggi

Skond is-socjeta konvenuta jekk wiehed joqghod fuq l-audited accounts, hemm profit rimanenti ta' Lm 204,000 ghalhekk sehem l-attur jigi Lm 102,000 u jekk tnaqqas il Lm 82,000 li hu diga thallas, jifdallu bilanc ta' Lm 20,000 . Biex waslet ghall dina l-figura s-socjeta konvenuta qed issostni li kien hemm expenditure ta' Lm 625,668.00.

Min-naha l-ohra l-attur ipprezenta l-konteggi dwar l-ammont li huwa qed jitlob. Hu xehed li kellu hafna mid-dokumenti konnessi ma' dana l-progett bl-ammonti tax-xiri li sar. Li ma kellux kienu l-ispejjez li kienu qed isiru fil-fabbrika tal-Fithome. Zied ighid li meta ngala l-inkwiet bejniethom, kienu iffirzaw il-kont tal-contracts account minn meta kienet spiccat is-shubija. F'dak l-istadju, minn hemm il-quddiem ma kienx hemm spejjez izjed x'isiru; kien hemm biss pagamenti x'jidhlu li kellhom jinqasmu bejniethom. Ghalhekk id-Dok J a fol 36/320 sa Novembru 1992, l-attur ighid li dan kien jirrapprezenta biss l-hrug u dhul tal-jointventure izda wara dik id-data bdew deklin spejjez mis-socjeta konvenuta li ma kellhomx x'jaqsmu mal-joint venture.

L-attur qed jibbaza t-talba tieghu fuq "Bank Position" tal-contracts account mahrug mill Fithome Ltd sal 16 ta' Novembru 1992 (ara fol 24/317). Il-Qorti ghalhekk se toqghod fuq dina l-Bank position bhala bazi ghall-likwidazzjoni ta' l-ammont dovut lill-attur.

A fol 317 sa 319 l-attur ipprezenta prospett u spjegazzjoni tar-rikavat pretiz mill-minnu. A fol 312 jispjega kif wasal ghall bilanc li qed jitlob. Ighid li l-bilanc fil-contracts account kien juri LM 61,740.16 u meta tnehhi l-entries li ma kellhomx x'jaqsmu, l-bilanc li kien fadal kien ta' Lm 48,518.68. Dahlu tlett pagamenti ta' LM 737,952.02 wara Novembru 1992. (Dok a fol 327). Meta tnaqqas l-ispejjez konnessi mal-progetti li tlestew qabel twaqqfet il-joint venture fl-ammont ta' Lm 248,400.62 jifdal bilanc ta' Lm 489,553.20. Minn dana l-ammont l-attur imissu nofs, cjoe Lm 244,776.60. Minnhom iridu jitnaqqsu Lm 82,209.50 li hu gja rceva li jhalli bilanc ta' Lm 162,567.10.

Huwa veru li fil-contract accounts hemm parti mill-ammont li nhareg ghax xiri ta' l-art f'Paceville li suppost ghalhekk,

skond id-decizjoni ta' dina l-Qorti m'ghandhux jehilhom l-attur stante li gie deciz li l-art inxtrat mis-socjeta' konvenuta, izda billi jirrizulta li s-socjeta konvenuta ghamlet spejjez, li l-attur ighid li ma kellux kif jivverifikahom ghax ma kellux l-accounts kollha f'idejh, u billi hu stess jammetti li l-prospett tieghu mhux ghal kollox preciz, il-Qorti hi tal-fehma li dana l-ammont m'ghandux imur favur l-attur imma jitnaqqas ukoll. Minn dana l-ammont ta' cirka Lm19,000 l-attur kien imissu xi Lm 9000.

Ghalhekk l-attur ghandu jiehu Lm 162,567.10 jew Euro 378,683.80 sehemu mill-progett.

Preskrizzjoni

Is-socjeta konvenuta kienet eccepjet ukoll li bla pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni, kienet x'kienet ir-relazzjoni guridika bejn l-partijiet, it-talbiet attrici huma milqutin bil-preskrizzjoni skond l-artikolu 2156 (f) tal-Kap16, stante illi mis-sena 1985 sa meta giet prezentata l-kawza ghaddew iktar minn hames snin.

Illi fil-fehma tal-Qorti t-terminu tal-preskrizzjoni f'dana l-kaz ghandu jibda jiddekorri mid-data meta d-debitu sar dovut cjoe minn meta s-socjeta' konvenuta thallset dak li kien dovut lilha fuq il-kuntratt f'Ottubru 1995 (fol 327). San 1990 il-kuntratt kien ghadu ghaddej u l-ammont dovut ma kienx ghadu likwidat u mhallas.

Ghalhekk dina l-eccezzjoni qed tigi michuda.

Decizjoni

Ghal dawn il-motivi

Il-Qorti tiddeciedi

Billi tiddikjara li l-attur ghandu dritt li jithallas nofs il-profitt nett mill-operazzjoni kummercjali kongunta jew joint venture li kienet tezisti bejn il-parijiet mill-1985 sal-31 ta' Dicembru, 1992;

tillikwida l-ammont dovut fis-somma ta' Euro 378,683.80

Kopja Informali ta' Sentenza

Tikkundanna lis-socjeta konvenuta thallas lill-attur is-somma hekk likwidata; bl-imghax kummercjali mid-data tac-citazzjoni.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----